QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI

MAGISTRAT DR. JOSEPH MIFSUD
B.A. (LEG. & INT. REL.), B.A. (HONS.), M.A. (EUROPEAN), LL.D.

Il-Pulizija
(Spettur Wayne Camilleri)
(Spettur Shawn Pawney)

vs

Noel Bonello

Illum 10 ta' Ottubru 2023

Kumpilazzjoni numru: 615/2021

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet migjuba kontra l-imputat Noel Bonello, detentur tal-karta tal-identita' Maltija bin-numru 288979(M), billi huwa akkuzat talli f'diversi granet matul ix-xahar ta' Settembru 2021 gewwa dawn ilGzejjer:

1. B'mezzi kontra l-ligi, jew billi ghamel uzu ta' ismijiet foloz, jew ta' kwalifiki foloz, jew billi inqeda b'qerq iehor, ingann, jew billi wera haga b'ohra sabiex gieghel titwemmen l-ezistenza ta' intraprizi foloz, jew ta' hila, setgha fuq haddiehor, jew ta' krediti immaginarji, jew sabiex qanqal tama jew biza` dwar xi grajja kimerika, ghamel qliegh bi

hsara ta' haddiehor tas-somma komplessiva ta' hamsa u ghoxrin elf euro (€25,000) u dan ghad-dannu ta' Mary Vella, Paolo Vella u/jew persuni ohra u/jew entitajiet ohra.

2. U aktar talli fl-istess granet u cirkustanzi, appropja ruhu billi dawwar bi profit ghalih jew ghal persuna ohra, is-somma li tammonta ghal hamsa u ghoxrin elf ewro (€25,000), liema somma giet fdata jew ikkunsinnata lilu taht titolu illi jgib mieghu l-obbligu tar-radd tal-haga jew li jsir uzu minnha specifikat u dan ghad-dannu ta' Mary Vella, Paolo Vella u/jew persuni ohra u/jew entitajiet ohra.

Il-Qorti giet gentilment mitluba sabiex f'kaz ta' htija, tqis lill-imputat bhala li sar recediv ai termini tal-Artikoli 49, 50 u 289 tal-Kapitolu 9 talLigijiet ta' Malta wara li kien misjub hati ta' diversi sentenzi moghtija lilu mill-Qrati ta' Malta, liema sentenzi saru definittivi u ma jistghux jigu mibdula.

Il-Qorti giet gentilment mitluba wkoll sabiex fil-kaz ta' htija, barra milli tapplika l-piena skont il-ligi, tordna lill-imputat ihallas l-ispejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra tal-esperti skont l-Artikolu 533 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qorti giet finalment mitluba sabiex f'kaz ta' sejbien ta' htija b'zieda ma' kull piena li l-hati jista' jinghata b'sentenza, tordna lill-hati sabiex jirrestitwixxi lill-parti offiza kull haga minnu misruqa jew li hu jkun xjentement laqa' ghandu b'ricettazzjoni jew akkwista bi frodi jew qliegh iehor kontra l-ligi bi hsara ta' dik il-parti bi jew permezz tar-reat, jew li jhallas lil dik il-parti ammont ta' flus kif jista' jigi stabbilit mill-Qorti bhala kumpens ghal dak it-telf kif imsemmi jew ghal xi danni jew offiza jew

hsara ohra, hsara morali u jew psikologika, kagunati lil dik il-parti bi jew permezz tar-reat u kull ordni bhal dak jista' jinkludi sew direttiva li ssir restituzzjoni u, fin-nuqqas, li jsir hlas kif imsemmi qabel. L-ordni ghandu jikkostitwixxi titolu ezekuttiv ghall-finijiet u l-effetti kollha tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili skont l-Artikolu 15A tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

XHIEDA

F'dan il-process xehed xhud wiehed (1) kif gej:

Probation Officer Dorian Cornelius (*a fol* 31 et. seq.).

Ikkunsidrat:

Semghet l-ammissjoni tal-imputat kif registrat fl-atti **fis-seduta tal-5 ta' Ottubru 2021** ghall-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tieghu.

Illi din il-Qorti osservat dak li jiddisponi l-Artikolu 392A(1) tal-Kap. 9 talLigijiet ta' Malta, u cioe' wara li l-imputat wiegeb li huwa hati, din il-Qorti wissietu b'mod l-aktar solenni fuq il-konsegwenzi legali ta' dik it-twegiba tieghu u tatu zmien xieraq sabiex jekk irid jerga' lura minnha u kien biss wara li staqsietu t-tieni darba wara li kkonsulta mal-avukat Franco Debono li l-Qorti ghaddiet sabiex taghti kaz din l-ammissjoni tieghu.

Illi ghalhekk fuq l-ammissjoni volontarja u inkondizzjonata tal-istess imputat, il-Qorti tiddikjara li m'ghandiex triq ohra salv li ssib lill-imputat hati tal-imputazzjonijiet migjuba kontra tieghu.

Semghet lill-Prosekuzzjoni u d-Difiza jitrattaw fuq il-piena fejn kien hemm qbil mal-parametri li kellha timxi maghhom il-Qorti.

Rat l-atti kollha ta' dan il-procediment u d-dokumenti esebiti.

Rat li l-Probation Officer Dorian Cornelius xehed nhar is-6 ta' Ottubru 2022 fejn ipprezenta pre-sentencing report immarkat bhala Dokument DC1 fejn iddikjara li:

> *Wara li ttiehdu inkonsiderazzjoni l-akkuzi li bihom qed jigi akkuzat limputat, kif ukoll fid-dawl tal-informazzjoni migbura, qed jigi umilment issuggeriet lil din l-Onorabbli Qorti li Noel Bonello jinghata sentenza ta' prigunerija sospiza fil-massimu taghha bil-kundizzjoni li jhallas lillvittmi, l-ammont dovut lilhom.*

KONSIDERAZZJONIJIET OHRA DWAR IL-PIENA

Illi in linea generali jibda biex jinghad li:

> *l-piena m'ghandiex isservi bhala xi forma ta' vendikazzjoni tas-socjeta` fil-konfront tal-hati. Il-piena ghandha diversi skopijiet. Wiehed minnhom huwa sabiex jigi ripristinat it-tessut socjali li jkun gie mcarrat bil-ghemil kriminali ta' dak li jkun. Taht dan l-aspett jassumu importanza, fost affarijiet ohra, kemm ir-rizarciment tad-dannu da parti tal-hati kif ukoll ir-riforma tal-istess hati. Skop iehor tal-piena huwa dak li tigi protetta s-socjeta`. Dan l-iskop jitwettaq kemm billi fil-kaz ta' persuni li b'ghemilhom juru li huma ta' minaccja ghas-socjeta` dawn jinzammu inkarcerati u ghalhekk barra mic-cirkolazzjoni, kif ukoll billi, fil-kaz ta' reati gravi, is-sentenza tibghat messagg car li jservi ta' deterrent*

generali. Il-Qrati ta' gustizzja kriminali dejjem iridu jippruvaw isibu l-bilanc gust bejn dawn u diversi skopijiet ohra talpiena.[1]

Illi c-cirkostanzi ta' kull kaz huma partikolari ghal dak il-kaz u normalment ivarjaw radikalment mic-cirkostanzi ta' kull kaz iehor. Huwa impossibbli ghal-legislatur li jipprevedi dawn ic-cirkostanzi kollha u, a priori, jistabilixxi (ghal kull reat) piena specifika ghal kull sensiela ta' cirkostanzi differenti li fihom jista' jitwettaq dak l-istess reat.

Illi huwa propju ghalhekk illi ghal kull reat il-Ligi ma tistipulax piena fissa imma tistipula minimu u massimu; jispetta lill-Qorti biex fiddiskrezzjoni taghha, u entro dawk il-parametri, teroga dik il-piena permezz ta' liema, skont ic-cirkostanzi ta' kull kaz, tipprova ssib dak ilbilanc gust bejn d-diversi skopijiet li ghandhom jintlahqu.

Illi dwar il-varji modi kif il-Qorti tista' titratta ma' persuna misjuba hatja ta' xi reat u x'evalwazzjoni ghandha ssir biex jigi stabbilit liema minn dawn il-modi jservi l-aktar lill-gustizzja, kellha l-opportunita tippronunzja ruhha l-Qorti ta' l-Appell Kriminali.

Ricentement il-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Simon Borg**[2] dahlet fil-fond dwar l-iskop ta' piena:

Dil-Qorti tagħmel ir-riflessjonijiet segwenti dwar l-istess piena. Il-gustifikazzjoni tal -piena fl-ezer cizzju tad -Dritt Penali modern hija

[1] Ref **Ir-Republika ta' Malta vs Rene sive Nazzareno Micallef**: Appell Kriminali deciz 28.11.2006.
[2]Appell numru 96/2019deciz Imħallef Dr. Aaron M. Bugeja fl-10 t'Ottubru 2019

pernjata fuq tliet principji kardinali u tiffoka fuq tliet effetti principali, jigifieri l -effett :

(a) Retributtiv;

(b)Preventiv; u

(c) Riedukattiv jew rijabilitattiv tal-piena

L-**aspett retributtiv** tal-piena huwa, skont il-gurista Francesco Carnelutti, dak li jservi biex jirristabbilixxi is-sitwazzjoni morali socjali g hal kif kienet qabel ma seħħet il-ħsara lis-socjeta bil - kommissjoni tar-reat. U s-socjeta tezi gi li l-ħati jagħmel tajjeb għall-azzjoni vjolattiva tad-dritt penali kommessa minnu u li tkun kisret il-paci u trankwillita ' tagħha.

L-**aspett preventiv** tal-piena huwa dak li jrid jassigura li l-piena tkun strument li bih, grazzi għal biza li s -sanzjoni li tkun tista' tingħata toħloq f'moħħ is-socjeta, b 'mod li dak li jkun jerga ja ħsibha darbtejn qabel ma jikkommetti reat. Fi kliem ieħor, minħabba l-biza li te ħel il-piena, persuna tigi m geg ħela tixtarr sew il-konsegwenzi t'egħmilha qabel ma twettaq latt kriminuz.

L-**aspett preventiv** għalhekk huwa duplici : wie ħed ta' natura generali u l-ieħor ta' natura specjali. L -**effett preventiv generali** huwa dak li bissaħħa tal-ligi penali li tistabbilixxi l -piena, is-socjeta ti gi kemm jista' jkun imrazna milli tikkommetti reati min ħabba l- biza li tinkorri fil -piena jekk tinstab ħatja. Aktar ma dik il-piena tigi applikata fil -prattika, aktar dak leffett preventiv generali jkun la ħaq il-mira tiegħu. L-**aspett**

preventiv specjali huwa dak li japplika għall-ħati innifsu, li jkun esperjenza fuqu personali l-effetti tal-piena, b'mod li darb'oħra jerga ja ħsibha sew qabel ma jagħzel li jikser il -Ligi. Jekk is -socjeta titlef din il - biza mill -piena minħabba li l-Ligi penali tibda' titnaqqar fil-kwalita jew kwantita talpiena jew inkella minħabba li l-pieni ma jigux applikati bir - rigorosita dovuta għall-fattispecie tal-kaz, allura ma jkun hemm xejn li j gieg ħel lill- membri tas-socjeta milli jidde zistu għax jekk jiddelinkwu mingħajr konsegwenza jew b'konsegwenza zg ħira, isir konvenjenti għall-membri fi ħdan socjeta li jiddelinkwu. Dan iwassal g ħal proliferazzjoni ta' delinkwenza b'konsegwenzi nefasti għall-interessi tal-kollettivita'. Issocjeta allura te ħtieg li l-piena jkollha aspett preventiv li jkun effettiv u effikaci me ħtieg għall-ezistenza pa cifika tag ħha stess. Altrimenti, ilkollass.

Finalment hemm l-**aspett riedukattiv u rijabilitattiv** tal-piena, li tikkoncentra mhux daqstant fuq l -aspett tal-ħtija specifik a tal-ħati u li għaliha tkun immirata l-azzjoni repressiva tal-piena, daqskemm fuq laspett ta' trattament terapewtiku individwali, immirat lejn ir-rijabilitazzjoni tal-ħati. Dan l-aspett rijabilitattiv huwa krucjali għas-socjeta in kwantu jgħin lill-ħati jgħaddi minn process ta' riforma tiegħu innifsu biex jgħinu jinqata' mir-ragunijiet u l - kundizzjonijiet li jkunu wasluh biex jiddelinkwi, billi jagħraf iqum fuq saqajh, jibni ħajtu millgdid u ma jibqax aktar ta ' theddida għas-socjeta bħal m eta kien filmument meta jkun iddelinkwa.

F'dan il-kuntest il-piena għandu jkollha **effetti riedukattivi u korrezzjonali** fuq il-ħati. Biex dan l-għan jintlaħaq, il-ħati għandu jsib dawk l-istrutturi maħsuba mill-Istat biex ikun jista' jwettaq dan il-perkors rijabilittativ u jiġi mgħejjun itejjeb l-imgieba tiegħu b'mod li għalhekk ikun jista' jerga jiġi reintegrat fis-socjeta, billi jiġi riedukat, imħeġġeġ jizviluppa t-talenti u l-abbiltajiet tiegħu, inkoraġġit jaħdem biex ikollu biex jerga jibni ħajtu u jgħix dicenti, ma jkollux għalfejn jiddelinkwi u jkollu wkoll minn fejn jagħmel tajjeb għad-danni li jkun ikkawza b'egħmilu. F'dan is-sens allura l- Carnelutti jtenni li l-piena hija distinta mill-kastig, għalkemm għandha effikacja repressiva.

Illi din il-Qorti hasbet fit-tul dwar il-piena idonea li ghandha tigi nflitta fic-cirkostanzi fil-konfront tal-imputat u jidrilha li piena karcerarja mhix idonea fic-cirkostanzi kemm minhabba l-istat ta' sahha tieghu kif ukoll li jrid irodd il-flus lura lill-parte civile li mill-habs mhux se jkun possibli li jaghmel dan. Il-Qorti theggeg lill-imputat biex ikompli jindirizza lproblema li ghandu.

DECIDE:

Ghal dawn il-mottivi il-Qorti wara li rat Artikoli 49, 293, 308, 310 (1)(a) u tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta issib lill-imputat **Noel Bonello** hati wara lammissjoni tieghu stess tal- imputazzjonijiet miġjuba kontrih.

Ghalhekk, il-Qorti qed issib lill-imputat hati ta' l-akkuzi dedotti filkonfront tieghu u tikkundanah ghal perijodu ta' sentejn prigunerija izda, billi l-Qorti hija tal-fehma li fic-cirkostanzi ta' dan il-kaz hemm lok li tinghata sentenza sospiza a tenur ta' l- Artikolu 28(A)(1) tal-Kap.9 talLigijiet ta' Malta, tissospendi t-terminu ta' erba' (4) snin b'effett mid-data ta' din is-sentenza.

A tenur ta' l-Artikolu 28(A)(4) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta l-Qorti spjegat lill-imputat bi kliem car ir-responsabbiltà tieghu taht l-Artikolu 28B tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta jekk jikkommetti matul il-perijodu operattiv ta' din is-sentenza sospiza, reat li ghalih hemm piena ta' prigunerija.

Fl-ahharnett il-Qorti wara li rat l-Artikoli 532A u l-Artikolu 24 talKapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, il-Qorti qiegħda tordna lill-ħati sabiex ihallas lill-parte civile d-danni sofferti minħabba r-reati li wettaq il-hati u dan sa mhux aktar tard minn tliet (3) snin mil-lum, liema hlas huwa ta' hamsa u ghoxrin elf ewro (€25,000) li minnhom iridu jitnaqqsu l-hlas li limputat diga' rritorna parti mid-danni sofferti, fil-mori ta' din il-kawza.

Il-Qorti terga' tikkonferma id-divjett ta' pubblikazzjoni tal-isem talimputat u l-parte civile minhabba c-cirkostanzi tal-kaz.

Il-Qorti tordna li l-atti jintbaghtu ghand l-Avukat Generali fiz-zmien moghti mil-Ligi.

Dr. Joseph Mifsud
Magistrat

Ylenia Spiteri
Deputat Registratur